



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum possibile sit charitatem esse perfectam in hac vita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

na acquirat, vt propria, debet attendi in beneficiis ad ordo propinquitatis ad ipsum beneficium.

Ad xv. dicendum, quod secundum ea, quae pertinent proprie ad propria personam alicuius plus, debet exhibere dilectionis effectum parentibus, quam extraneis, nisi forte in quantum in bono alicuius extranei, penderet bonum commune, quod etiam sibi ipsi imponere quisque debet, vt cum aliquis seipsum periculo mortis exponit, ad saluandum in bello ducem exercitus, vel in ciuitate principem ciuitatis, in quantum ex eis dependet salus totius communitatis: sed secundum ea quae pertinent ad aliquid ratione alicuius adiuncti, vt pote in quantum est cuius vel miles, plus debet obedire rectori ciuitatis vel duci, quam patri.

Ad xvi. dicendum, quod auctoritas Gregorij est intelligenda, quantum ad illa quae ad regenerationem spirituales pertinent, in quibus tenemur his, quos ex sacro fonte suscepimus.

Ad xvi. dicendum, quod ratio illa procedit quantum ad illa, quae pertinent ad socialem vitam, in qua fundatur amicitia extraneorum.

Ad xvii. dicendum, quod secundum illam dilectionem, qua aliquis diligit seipsum, plus diligit vxorem, & filios, quam parentes, quia vxor est aliquid viri, & filius patris: vnde dilectio quae habet ad vxorem & filium, magis includitur in dilectione qua aliquis diligit seipsum, quam dilectio quae habetur ad patrem, sed hoc non est diligere filium ratione eius, sed ratione sui ipsius: sed secundum modum dilectionis qua diligimus aliquem ratione eius, plus diligendus est pater, quam filius, in quantum ex parte maius beneficium suscepimus, & in quantum honor filij magis dependet ex honore patris, quam econuerso. & ideo in exhibitione reuerentiae, & in obediendo, & in satisfaciendo voluntati eius, & in similibus, tenetur homo magis patri, quam filio: sed in subuentione necessariorum plus tenetur homo filio, quam parenti: quia parentes debent thesaurizare filijs, & non econuerso, vt dicitur 1. Corin. 4.

ARTICVLVS X.

Utrum possibile sit charitatem esse perfectam in hac vita.

DECIMO quaeritur, utrum possibile sit charitatem esse perfectam in hac vita. Et videtur quod sic, quia Deus nihil impossibile homini praecipit, vt Hieron. dicit: sed perfectio charitatis ponitur in praecepto vt patet Deute. 6. Diliges dominum Deum tuum ex toto corde tuo. Totum enim & perfectum idem sunt. ergo possibile est charitatem esse perfectam in hac vita.

¶ 1. Præ. Aug. dicit quod perfecta charitas est, vt meliora magis diligatur: sed hoc est possibile in hac vita, ergo charitas potest esse in hac vita perfecta.

¶ 2. Præ. Ratio amoris in quadam vnione consistit: sed charitas in hac vita maxime potest esse vnus, quia qui adheret Deo, vnus spiritus est, vt dicitur 1. Cor. 6. ergo charitas in hac vita potest esse perfecta.

¶ 3. Præ. Perfectum est aliquid, quod maxime recedit a contrario: sed charitas in hac vita potest resistere omni peccato & tentationi. ergo charitas in hac vita potest esse perfecta.

¶ 4. Præ. Affectus noster in hac vita immediate fertur in Deum per dilectionem: sed quando intellectus immediate fertur in Deum, perfecte & totaliter ipsum cognosceremus. ergo nunc perfecte & totaliter Deum diligimus. est ergo in hac vita charitas perfecta.

¶ 5. Præ. Voluntas est domina sui actus: sed diligere

A Deum, est actus voluntatis, ergo voluntas humana potest totaliter & perfecte ferri in Deum.

¶ 7. Præ. Obiectum charitatis est diuina bonitas, quae est delectabilissima: sed in eo quod est delectabile, non est difficile continue perseuerare. & sine intermissione. ergo videtur quod in hac vita de facili possit perfectio charitatis haberi.

¶ 8. Præ. Quod simplex est & indiuisibile si aliquo modo habetur, totum habetur: sed amor charitatis est simplex & indiuisibilis, & ex parte actus diligentis & ex parte obiecti diligibilis, quod est Deus. ergo si quis habet in hac vita charitatem totaliter & perfecte habet.

¶ 9. Præ. Charitas est nobilissima virtutum, secundum illud 1. Cor. 12. Adhuc excellentiorem viam vobis demonstro, scilicet charitatis: sed alie virtutes possunt esse perfecte in hac vita, ergo & charitas.

SED CONTRA. Cum charitati repugnet omne peccatum, vt dictum est, perfectio charitatis requirit, quod homo sit omnino absque peccato: sed hoc non potest esse in hac vita, secundum illud 1. Io. 1. Si dixerimus quia peccatum non habemus, nos ipsos seducimus. ergo perfecta charitas in hac vita haberi non potest.

¶ 2. Præ. Nihil diligitur nisi cognitum, vt Aug. dicit in lib. de Tri. sed in hac vita Deus perfecte non potest cognosci secundum illud 1. Cor. 13. Nunc ex parte cognoscimus. ergo nec etiam potest perfecte diligi.

¶ 3. Præ. Illud quod semper potest proficere, non est perfectum: sed charitas in hac vita semper potest proficere, vt dicitur in sermone. ergo charitas in hac vita semper perfecta esse non potest.

¶ 4. Præ. Perfecta charitas foras mitti timorem, ut dicitur 1. Ioan. 4. sed in hac vita non potest homo esse sine timore. ergo non potest aliquis habere charitatem perfectam.

RESPON. Dicendum, quod perfectum tripliciter dicitur. Vno modo, perfectum simpliciter: alio modo, perfectum secundum naturam: tertio modo, secundum tempus. perfectum quidem dicitur simpliciter, quod omnibus modis perfectum est, & cui nulla perfectio deest. perfectum autem secundum naturam dicitur, cui non deest aliquid eorum, quae nata sunt haberi a natura illa: sicut intellectum hominis dicimus perfectum, non quod nihil ei intelligibilium desit, sed quia nihil ei deest eorum, per quod homo natus est intelligere. perfectum secundum tempus dicimus quando nihil deest alicui eorum, quae naturae est habere, secundum tempus illud. sicut dicimus puerum perfectum, quia habet ea, quae requiruntur ad hominem secundum aetatem illam. Sic igitur dicendum, quod charitas perfecta simpliciter a solo Deo habetur. Charitas autem perfecta secundum naturam haberi quidem potest ab homine, sed non in hac vita. Charitas autem perfecta secundum tempus, etiam in hac vita haberi potest. Ad cuius euidenciam sciendum est, quod cum actus & habitus specie habeat ex obiecto, oportet quod ex eodem ratio perfectionis ipsius sumatur. Obiectum autem charitatis est summum bonum. Charitas ergo est perfecta simpliciter, quae in summum bonum fertur intantum, quantum diligibile est. Summum autem bonum diligibile est in infinitum, cum sit bonum infinitum: vnde nulla charitas creaturae cum sit infinita potest esse simpliciter perfecta: sed sic perfecta dici potest sola charitas Dei, qua diligit seipsum: sed tunc secundum naturam rationalis creaturae, charitas dicitur esse perfecta, quando rationalis creatura secundum suum posse ad Deum diligendum conuertitur. Impeditur autem homo in hac vita, ne totaliter mens eius in Deum

Li. 10. de tri. in princ. tom. 3.

2. 2. q. 14. art. 6. c. 5.

3. 8. q. 14. art. 6. c. 5.

Ad Damasc. Pater de ex. patione. E. dicit non rec. mare a. hie. 102.

In lib. de re. ra religione. 4. 47. in princ. dicitur.

Deum feratur ex tribus. Primo quidem ex contra-
ria inclinatione mentis, quādo. mens per peccatū
conuersa ad commutabile bonum, sicut ad finem,
aueritur ab incommutabili bono. Secūdo p occu-
pationē secularium rerum, quia ut dicit Apost. r.
ad Cor. 7. Qui cū vxore est, sollicitus est q̄ sunt mun-
di, quō placeat vxori. Tertio vero ex infirmitate præs-
entis vitæ, cuius necessitatibus oportet aliquatenus
hominē occupari & retrahi, ne actualiter mēs
feratur in Deum dormiendo, comedendo & alia
hōi faciendo, sine quibus præsens vita duci non
potest, & vterius ex ipsa corporis grauitate anima
deprimitur, ne diuinam lucem in sui essentia videre
possit, ut ex tali visione charitas perficiatur, s̄m il-
lud Apost. 2. ad Cor. 5. quādiu sumus in corpore
peregrinamur a domino: per fidem. n. ambulamus,
& non per spem. homo autem in hac vita pōt esse
sine peccato mortali auertente ipsum a Deo, & ite-
rum potest esse sine occupatione temporalium re-
rū, sicut Apost. dicit 1. ad Cor. 7. Qui sine vxore est,
sollicitus est de his que sunt Domini, quomodo pla-
ceat Deo: sed ab onere corruptibilis carnis in hac
vita liber esse non potest. vnde quantum ad remo-
tionem primorum duorum impedimētorum, cha-
ritas potest esse perfecta in hac vita: non autē quan-
tum ad remotionem tertij impedimenti. & ideo il-
lam perfectionem charitatis, quæ erit post hanc vitā
nullus in hac vita habere potest: nisi sit viator & cō-
prehenfor simul, quod est proprium Christi.

AD PRIMVM ergo dicendum, q̄ hoc quod dī, di-
liges dominū Deum tuum ex toto corde tuo, intel-
ligitur esse præceptum, s̄m q̄ totalitas excludit om-
ne illud quod impedit perfectam Dei inhaerentem,
& hoc non est præceptum: sed finis præcepti. Indi-
catur enim nobis per hoc, non quid faciendum sit:
sed potius quo tendendum sit, ut dicit Aug.

AD SECUNDVM dicendum, quod diligere melio-
riora, tanto plus, quanto eorum bonitas exigit, sic
non potest homo, sicut non potest perfectam cha-
ritatem habere, ut dictum est.

In corp. art. AD TERTIVM dicendum, quod in hoc ipso quod
est facere vnum amantem cum amato, multiplex
gradus inueniri potest. Tūc vero perfecte mens no-
stra erit vnum cum Deo, quando semper actualiter
feretur in ipsum, quod non est possibile in hac vita.

AD QVARTVM dicendum, q̄ perfectio q̄ cōuenit ali-
cui rei, s̄m suam speciem, s̄m quodcūque tempus
ei cōuenit: sicut homo quolibet tēpore, & qualibet
ætare est perfectus aīa rōnali. vnde perfectio chari-
tatis, quæ est s̄m quodcūque tempus, est perfectio
quæ competit charitati s̄m eius speciem. Est autem
de ratione charitatis, ut Deus super oīa diligatur, &
ut nullum creatum ei præferatur in amore. vnde cū
omnis tentatio ex amore alicuius boni creati pue-
niat, uel ex timore mali cōtrarij, quod etiā ex amo-
re deriuatur, ex sua specie hoc hēt charitas, in quo-
libet statu, q̄ cuiuslibet tentationi resistere possit, ita
etiam. s̄ q̄ in peccatum mortale per eam homo nō
inducatur: non autem q̄ nullo modo tentatione
afficiatur. hoc. n. pertinet ad perfectionem patriæ.

AD QVINTVM dicendum, q̄ eodē modo Deus in pa-
tria & totaliter videbitur & totaliter diligetur, s̄m. s̄
q̄ ly totaliter, se tenet ex parte diligentis & viden-
tis, quia. s̄ totum posse creaturæ applicabitur ad vi-
dendum & diligendum Deum. Similiter etiam po-
test intelligi, quod Deus totaliter videbit & dilige-

tur, quia non est aliqua pars eius, quæ non videat &
diligatur, cū ipse nō sit compositus sed simplex. sed
tū secundū alium intellectum non totaliter diligitur
nec totaliter videbitur, quia. nō tū videbitur, nec
tātum ab aliqua creatura diligitur, sicut visibilis est
& diligibilis. sed in vita ista nec etiam secundum pri-
mum aut secundum modum Deus totaliter videtur
aut diligi potest, quia nec ipse per essentia suam vī,
nec est possibile homini in hac vita viuenti, ut absq̄
intermissione eius affectus actualiter feratur i Deo:
sed tamen quodammodo totaliter diligitur Deo
ab homine in hac vita, in quantum nihil est in affe-
ctu eius contrarium dilectioni diuinae.

AD SEXTVM dicendum, q̄ voluntas est domina
sui actus, quantum ad hoc q̄ agat, non quantum ad
hoc quod continue in vno actu perseueret, cū con-
ditio huius vitæ requiratur, ut actus & voluntas serua-
tur ad multa. Vel potest dici, quod voluntas est do-
mina sui actus, in his que sunt homini contraria:
sed perfectio charitatis maxime, quæ erit in pa-
tria est super hominem, & præcipue si consideretur
homo, secundum statum præsentis vitæ.

AD SEPTIMVM dicendum, q̄ aliqua actio desinit
esse delectabilis, nō solum ex parte obiecti, sed etiam
ex parte agentis, quod deficit in virtute agentis. Sic
igitur dicendum est, q̄ actualiter semper ferri in
Deum delectabile est ex parte obiecti: sed ex parte
in hac vita constituti nō potest esse talis delectatio
continua, quia contemplatio mentis humane non
est sine actione virtutis imaginatiuæ, & aliarum vi-
rium corporalium, quas necesse est laxari ex di-
uertitate actionis, propter corporis infirmitatem,
vnde impeditur delectatio. & propter hoc dicitur
Beel. vlt. frequens meditatio carnis est afflictio.

AD OCTAVVM dicendum, quod perfectio chari-
tatis non attenditur secundum augmentū quantita-
tis: sed secundum intensiōem qualitatis. Quæ quā-
dem intensio simplicitati charitatis non repugnat.

AD NONVM dicendum, q̄ aliarum virtutum mo-
raliū obiecta sunt bona humana, quæ non excedit
vires hominis. & ideo ad omnimodā earum perfe-
ctionem pōt homo in hac vita peruenire: sed obiectū
charitatis est bonum increatum, quod virtus
hominis excedit. & ideo non est ratio similis.

AD PRIMVM vero eorum quæ in contrariis con-
ciuntur, dicendum est, quod sine peccato mortali
aliquis esse potest in hac vita, non autem sine pecca-
to veniali: quod quidem non repugnat perfectioni
vitæ, sed perfectioni patriæ, quæ est, ut semper actu
feratur in Deum. peccatum autem veniale non tollit
habitum charitatis, sed impedit actum eius.

AD SECUNDVM dicendum, q̄ Deū in hac vita nō pos-
sumus perfecte cognoscere, ut sciam⁹ de eo, quādiu
possumus tū cognoscere de eo, quid nō sit, ut Aug.
dicit. & in hoc cōsistit perfectio cognitionis vitæ.
K similiter in hac vita non possumus perfecte dilige-
re Deū, ut semper actu in ipsum feramur: sed ita, q̄
numquam in contrarium eius feratur mens.

AD TERTIVM dicendum, q̄ in hac vita nō est chari-
tas pfecta, nec secundū humanā natura: sed solum secundū tēpus. Ea vero quæ sic p-
fecta sunt, habent quo crescant, ut de pueris patet. &
ideo charitas in hac vita, semper habet quo crescat.

AD QVARTVM dicendum, quod perfecta chari-
tas foras mittit timorem seruilem & inuilem, nec etiam
timorem naturalem.

